oksidacinėje aplinkoje degtų indų šukėmis ir smulkia porcelianinio indo šuke (5 pav.). Įžemis – gelsvas stambesnis smėlis pasiektas 0,75–1,03 m gylyje.

Investigation in Veisiejai

9 test pits totalling 11 m^2 were excavated at the site of planned household sewer line terminals in Veisiejai (Lazdijai District, S Lithuania). A 20–310 cm thick archaeological layer was discovered in Test Pits 1, 2, 3, 6, and 9. The earliest (Fig. 3), was discovered at a depth of 0.6–2.25 m (Fig. 4) at Kreivoji St. 23; an archaeological layer, which contained household pottery characteristic of the 17th–19th centuries from a depth of 0.65/0.85 to 0.75/1.03 m at Jaunimo St. 11 (Fig. 5); a pit containing 17th–19th-century finds at a depth of 0.8–2.15 m at Žvejų St. 7 (Fig. 2); and a layer containing finds characteristic of the 18th century at a depth of 0.65–0.8 m at Žvejų St. 2, part of which plot had been disturbed during the installation of the sewer lines (Fig. 1:2, 3). The latest cultural layer, based on the finds, dates to the 18th – early 19th centuries (Fig. 1:1) and was found at a depth of 1.4–2 m at Leipalingio St. 14. The test pits excavated on Vytauto Street contained no archaeological layer or finds. Isolated sherds of household pottery and glass shards characteristic of the 17th–19th centuries were discovered at Jaunimo St. 1.

5 pav. Jaunimo g. 11 rasta XVII–XIX a. būdinga buitinė keramika. A. Rusteikytės nuotr.

Fig. 5. Household pottery characteristic of the 17th–19th centuries from Jaunimo St. 11.

VELIUONA

Jurgis Sadauskas, Jokūbas Lisauskas

Vytauto gatvė 19

2021 m. Veliuonoje, Vytauto gatvės važiuojamojoje dalyje priešais sklypą 19 vykdyti detalieji tyrimai, kurių metu ištirti du 2x2 m dydžio šurfai, iš viso 8 m^2 plotas.

Remiantis istoriniais tyrimais, Veliuonos pilis iki 1315 m. buvo vadinama Junigenda. Pirmą kartą Veliuonos pilį kryžiuočiai užėmė 1348 m., tačiau 1349 m. ji atstatyta ir sutvirtinta. 1367 m. pilį sudegino patys gynėjai, bet 1411 m. Vytautas pastatė naują pilį ir sutvirtino prieš-pilius. 1421 m. Veliuonoje pastatyta pirmoji bažnyčia. XVI a. pradžioje Veliuonai suteiktos Magdeburgo miesto teisės, leista rengti turgus, prekyba, žvejyba Nemune, teisė turėti rotušę ir herbą. Šiomis teisėmis miestas nepasinaudojo ar jų neišsaugojo, nes vėliau jis buvo valdomas seniūno, kurį skirdavo valdovas. Veliuona minima 1513, 1529–1567 m. Lietuvos miestų sąrašuose. 1549 m. Žygimantas Augustas užrašė Veliuoną Barborai Radvilaitei. Apie 1636 m. pastatyta mūrinė bažnyčia. Nuo XVIII a. pradžios dėl nepalankių sąlygų ūkinei veiklai prasidėjo miestelio smukimas (Rimša E., *Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės miestų antspaudai*. Vilnius. 1999, p. 556–558) . Veliuonos miestelio centras į viršutinę Nemuno terasą persikėlė tik XVIII a. (Kvizikevičius L., Veliuonos ištakos ir urbanistinės raidos bruožai, *Veliuona*. Vilnius. 2001, p. 382–385; *ATL 1994 ir 1995 metais*, 1996, p. 235–237).

Archeologiniai tyrinėjimai Veliuonos miestelio artimiausioje aplinkoje vyko 5 sezonus. 1995 m. tyrinėjo G. Aleliūnas, 1999 m. – L. Kvizikevičius (*ATL 1998 ir 1999 metais*, 2000, p. 628,

nr. 120); 2004 m. – A. Čivilytė (*ATL 2004 metais*, 2005, p. 367, nr. 74); 2008 ir 2012 m. – A. Žalnierius (*ATL 2008 metais*, 2009, p. 392–393; *ATL 2012 metais*, 2013, p. 673, nr. 189). Tuomet ištyrus 379 m^2 bendrą plotą, aptikti 1–1,1 m storio kultūriniai sluoksniai, datuojami XVII–XX a.

2021 m. šurfe **1** iki 20 cm gylio tirti XX a. II pusės – XXI a. pradžios grunto sluoksniai, susiję su gatvės asfaltavimu. 20–45 cm gylyje glūdi XIX–XX a. I pusės kultūrinis sluoksnis su to laikotarpio buitinės keramikos šukėmis ir fabrikinės gamybos vinimis. Žemiau iki 40–50 cm gylio tirtas XVI–XVII a. archeologinis sluoksnis (1 pav.). Tyrimų metu aptikta to laikotarpio radinių, iš kurių inventorintas puodo priedugnis. Žemiau pasiektas įžemis – žvyras su stambiais akmenimis arba rudas molis. Šurfo P dalyje ankstyvesni sluoksniai suardyti XX a. II pusėje vykdant statybos darbus.

Šurfe 2 iki 35–40 cm gylio tirtas XX a. grunto sluoksnis su XVI–XX a. datuojamomis buitinės keramikos ir stiklinių dirbinių šukėmis. Manoma, jog ankstyvesni radiniai į šį gruntą pateko XX a. sužalojus viršutinę XVI–XVIII a. sluoksnio dalį. Nuo 35–40 cm iki 0,8–1,1 m gylio tirtas XVI–XVIII a. archeologinis sluoksnis, kuriame aptikta to laikotarpio buitinės ir statybinės keramikos dirbinių šukių, taip pat stiklinės ar stiklinio indelio fragmentas. Įžemis šiame šurfe pasiektas 0,8–1,1 m gylyje (2 pav.).

Iš viso tyrimų metu aptikta ir inventorinta 10 radinių (3 pav.), kurie perduoti JKM.

1 pav. Šurfo 1 Š sienelės stratigrafija. S. Sprindžio nuotr.

Fig. 1. The stratigraphy of the N wall of Test Pit 1.

2 pav. Šurfo 2 R sienelės stratigrafija. S. Sprindžio nuotr.

Fig. 2. The stratigraphy of the E wall of Test Pit 2.

3 pav. Buitinės keramikos dirbinių fragmentai. R. Sprindžio nuotr.

Fig. 3. Sherds of household pottery.

Vytauto St. 19

The excavation (8 m^2) conducted at the site of a planned power line at Vytauto St. 19 in Veliuona (Jurbarkas District, W Lithuania) (Fig. 1) revealed 16th–21st-century cultural layers (Fig. 2), the bottom horizon of which dated to the 16th–18th centuries. Ten finds, mainly sherds of household pottery, were catalogued (Fig. 3).